

ASUPRA PLÂNGERILOR SEMINARIȘTILOR

Interview cu Muftiul județului Constanța

În urma celor apărute în ziarul nostru cu privire la starea precară a învățătorilor musulmani, absolvenți ai Seminarului din Medjidia, și la învinuirile aduse de aceștia Muftiilor celor două județe dobrogene, am crezut de a noastră datorie a lua un interview Muftiului județului Constanța.

În acest scop m'am prezentat azi de dimineață la biroul d-lui Muftiu, din str. Tache Ionescu.

Am fost primit cu multă amabilitate.

După un "Sabalar haiolsun" și o temenea reglementară, m'am recomandat și am declinat calitatea.

D. Muftiu, foarte politicoș, după un "otur efendim" (poftim, șezi domnule) oferindu-mi un scaun și o țigare "intim-club" (nu ciubuc) fără tradiționala cafea, puțin surescitat și neliniștit, m'a întrebat asupra scopului vizitei.

Arătându-i-l, l-am rugat să-mi acorde o convorbire asupra reclamațiilor seminariștilor, făcute Ministerului, despre precara lor situațiune, pe care le-a creat-o și le-o crează, după spusa lor, Muftii județelor și așa zișii oameni fruntași din jurul lor.

După o tăcere cam lungă, ce m'a făcut să pierd răbdarea, reiau firul vorbei și spui tăcutului conlocuitor: – Poate nu m'am explicat bine, d-le Muftiu, și voind a continua, d-sa mă întrerupe și-mi răspunde pe un ton domol, îmbujorat la obraz și enervat de-i tremura și țigara în mână: – **Ba am înțeles, domnule; însă eu răspund când mă întreabă guvernul, și eu nu doresc să mă dedau la polemici prin gazete, fiind funcționar.**

Fără să mă dau învins, pe un ton pașnic, îi explic ce va să zică **polemică**, că în cazul de față opinia publică e aceea care cere deslușiri și tot așa, trăgându-l de limbă, a început să dea drum gurei:

Am citit în gazetă articolul în chestiune – începe d-sa – și plângerile seminariștilor. Vă declar că nu sunt juste și iată de ce:

Numirile acestora în învățământ nu se fac de mine, ci de revizorul școlar român, în baza titlurilor ce ei le posedă și în foarte rare casuri, mi se cer și mie referințe de către revizorat asupra vre-unui tânăr.

Numirile în cler însă le fac eu, și conform legii și regulamentului Seminarului, tinerii numiți trebuie mai întâi să treacă prin filiera preoțească, adică întâi trebuie să fie numiți Muezini, pe urmă Imani, după care vine cel mai înalt grad, acela de Hatip.

Tinerii noștri însă cum termină Seminarul, au mari veleități și pretențiuni, că sunt contrarii atât legii cât și bunei orânduiei. Ei nu țin socoteală de grade - și nici de moravurile și cerințele poporului. Ei cer a fi numiți la orașe și în diferite posturi, ce sunt ocupate; ei pretind mereu sporiri de salarii și altele.

În fine, în totdeauna, eu le am satisfăcut ori ce cerere, în limitele posibilității și în administrația mea, nu m'am lăsat și nu mă las a fi condus de nimeni, ci numai de spiritul de dreptate.

Influența și hatârul înaintea mea nu au trecut.

De la venirea mea în capul religiei musulmane, din acest județ, influențele și concesiunile practicate

sub alții, au dispărut și nu le tolerez.

Nu am făcut și nu fac administrație discreționară după cum dânșii se plâng, însă sunt cazuri, unde trebuie să țin socoteala atât eu cât și dânșii de moravurile și cerințele poporului. Să vă dau un caz, – caz ce de altfel se întâmplă des, că sunt forțat să sacrific unul sau doi, față de 50-100 cari cer.

Fac numirea lui X, ca Muezin, sau Imam, etc. în satul Z. După un interval, mă pomenesc cu populațiunea de aci, că cere înlocuirea lui, pentru că nu are încredere în el. Ori, cum un preot trebuie să fie în contact cu populațiunea, să propovăduiască religia, intrând din casă în casă, făcând chiar pe medicul și cum ei sunt tineri, inspiră neîncredere. În asemenea caz, sunt, ori nu forțat să iau măsuri de permutare? Sigur că da, aceasta în interesul unei bune rânduiei.

În ceea ce privește că nu ași privi cu ochi buni deșteptarea maselor de jos, aceasta este un neadevăr sfruntat, căci eu singur, capul religiei, dau exemplu prin faptele mele, trimițându-mi copiii în școalele românești din țară, - lucru ce-l și propovăduiesc, ori de câte ori am ocazie și în popor, sfătuindu-i să și dea copiii la învățături superioare, în școalele statului, arătându-le cum din celelalte naționalități, sunt: doctori, ingineri, avocați, etc., să fie și dintre noi.

Asupra consiliilor de care se plâng, nu știu la cine și ce fac aluzie; vă declar numai că consiliul care se alege din 4 în 4 ani, nu are nici o atribuțiune sau amestec asupra învățătorilor și clerului. El sub președinția de drept a Muftiului, se întrunește de 2-3 ori pe lună și discută și aranjează numai în chestia administrației vacurilor și diferitelor averi; în colo nimic.

Oamenii cari compun consiliul sunt oameni ce nu pot fi bănuți și e destul să vă numesc pe, Abdula H. Zait, Abdulahim H. Ismail, Emir Sali H. Halit, Emir Sali H. Murtaza, Suleiman Abdul Hamid, Hagi Ali, Memet Zeinedin, Hasan Chiamil și Chenan Halil, care compun consiliul din Constanța și care și-au averile lor, trăesc prin propria lor muncă de comersanți cu vaza pe piață, etc.

Procedarea însă a tinerilor, cu reclamațiuni la Minister este cât se poate de rea. Lor dacă li se întâmplă neajunsuri, regula bunei cuviințe le impune a veni mai întâi și a expune doleanțele lor la Muftiat. Vă declar că până azi eu nu am fost sesizat de nici o asemenea reclamație. Eu dar nu înțeleg și nu știu ce vor ei.

Procedarea lor o găsesc anarhică.

Că ar fi înjurați ca la ușa cortului, aceasta nu merită atenție, de oare ce în cler nu sunt admise vorbe necuviințioase, necum înjurături.

Un lucru țin să mai adaog: Demnitatea de Muftiu, conform legii musulmane, nu o poate ocupa un om care cu știință ar căuta să comită vre-o nedreptate, căci mai presus de toate, știm că există un D-zeu și o conștiință, cu puteri divine asupra noastră, așa dar când unul din noi ar săvârși o nedreptate, trebuie pe de o parte să o mărturisească, iar pe de alta să se demită.

Ori, eu sunt împăcat în sufletul meu, ca un om care n'am comis nici o nedreptate până în prezent; în ziua în care mă voi ști vinovat cu ceva, mă voi demite din această demnitate, căci a o ocupa mai departe, ar fi să mă pun în conflict cu conștiința, contra cărei nu voi putea rezista.

Cu aceasta, luând sfârșit interviewul solicitat, am mulțumit d-lui Muftiu, pentru explicațiile date, după care m'am retras.

Himp.

("Dobrogea jună" X, nr. I, 17 decembrie 1913: 2-3)